

มูลนิธิไทยคม บัน 'ไกดต์ตัวน้อย' ผลผลิตที่ยั่งยืนแห่งบ้านสามขา

หลังจากที่ชื่อเสียงของชุมชนบ้านสามขา จังหวัดลำปาง ที่มีจุดเด่นด้านการบริหารจัดการชุมชนที่ยั่งยืน ถูกเผยแพร่ ชุมชนแห่งนี้ก็กลายเป็นสถานที่ที่ผู้คนหลั่งไหลมาดูงาน และท่องเที่ยวเชิงนิเวศกันมากถึงปีละ 7 พันคน และด้วยจำนวนคนที่เดินทางเข้ามาที่ชุมชนบ้านสามขาเป็นจำนวนมาก สิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้มาเยี่ยมชมได้รับความรู้ได้กระจ่างมากยิ่งขึ้นคือ ผู้นำทาง หรือเรียกได้อีกอย่างว่า "มัคคุเทศก์" ที่จะคอยบอกเล่าเรื่องราวของสถานที่และโครงการต่าง ๆ และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชุมชนของตนเองได้มากที่สุด

โครงการสร้างมัคคุเทศก์น้อยบ้านสามขา จ.ลำปาง จึงเกิดขึ้นจากความสำเร็จสนับสนุนของมูลนิธิไทยคม ที่มีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนการศึกษาแก่เด็ก เพื่อสร้างประโยชน์ให้ชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่และเกิดความยั่งยืน โดยก่อนหน้านั้นทางมูลนิธิได้เข้าสนับสนุนชุมชนแห่งนี้มาแล้วกว่า 10 ปี

บพิศ โกมลภิส ผู้จัดการโครงการอาวุโส มูลนิธิไทยคม เล่าให้ฟังว่า มูลนิธิไทยคมมีวัตถุประสงค์หลักในการสนับสนุนเรื่องการศึกษาอยู่แล้ว เพียงแต่จะทำอย่างไรให้การสนับสนุนนั้นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาความคิดและต่อยอดให้เกิดการปฏิบัติได้มากขึ้น การเรียนรู้แบบ **constructionism** หรือ ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา จึงเป็นสิ่งที่นำมาใช้กับการเรียนการสอนในโรงเรียนบ้านสามขา

"โรงเรียนบ้านสามขา เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีจำนวน

นักเรียนไม่ถึง 30 คน เราจึงนำรูปแบบการเรียนในลักษณะคณะชั้น เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของบุคลากรครู แต่เราก็เชื่อว่าการสอนที่เน้น การปฏิบัติจริงและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพราะสุดท้ายแล้วเขาจะสามารถนำองค์ความรู้ที่อยู่รอบตัวเขามาใช้ในการปฏิบัติจริงผ่านชีวิตประจำวันได้ เหมือนกับโครงการมัคคุเทศก์น้อย"

โดยโครงการดังกล่าวได้รับความร่วมมือจากวิทยากรของสถาบันการท่งเที่ยวชุมชน มาช่วยแนะนำ วิธีการเป็นไกดต์อย่างง่ายแก่เด็ก ๆ ใ้ 3 ข้อ เป็นรหัสสั้น ๆ ว่า **SMS S** ตัวแรกหมายถึง (**safety**) ความปลอดภัย, **M** หมายถึง (**meaning**) การสื่อความหมาย และ **S** ตัวสุดท้ายที่หมายถึง (**service**) การบริการ จากนั้นจะให้เด็กนำเสนอการท่งเที่ยวในรูปแบบของตนเอง และให้เพื่อน ๆ ร่วมกันติชมรวมทั้งเสนอวิธีการปรับปรุง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ก่อนพร้อมลงสนามปฏิบัติงานจริง

ซึ่งหน้าที่ของมัคคุเทศก์ตัวน้อยจะเป็นผู้นำทางให้แก่คณะที่เข้ามาดูงานเพื่อชมทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ภายในชุมชนบ้านสามขา รวมถึงเรื่องการ

บริหารจัดการชุมชน การจัดการทรัพยากรในชุมชน หรือโครงการอื่น ๆ อย่างเช่น ธนาคารหมู่บ้าน, ธนาคารสมอง, การบริหารจัดการน้ำสำหรับการทำการเกษตร, การทำประปาหมู่บ้าน และการผลิตกระแสไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็ก ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้มาเยี่ยมชมนั้นต่างเข้ามาศึกษาเรียนรู้

"โครงการนี้ประสบความสำเร็จมากกว่าที่คิด แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าความสำเร็จนั้นมาจากการสนับสนุนของเราเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากความสามารถในการบริหารความคิดของคนในชุมชน ที่เป็นปัจจัยหลักสำคัญ ประกอบเข้าด้วยกัน ซึ่งจะเห็นว่าจิ๊กซอว์แต่ละชิ้นที่ครู นักเรียน ชาวบ้านทุกคนช่วยกันต่อ ทำให้เกิดเป็นภาพแห่งความสำเร็จได้อย่างสวยงาม"

จนถึงวันนี้เราได้ไกดต์ตัวน้อยที่ค่อย ๆ พัฒนาองค์ความรู้ได้อย่างน่าอัศจรรย์ ซึ่งเด็กตัวน้อยเหล่านี้เอง ที่จะเป็นคนกำหนดทิศทางและความสามารถพื้นฐานของบุคลากรของประเทศในอนาคต